

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN

A Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Szegeden, 2010. február 16. napján tartott nyilvános fellebbezési tárgyalás alapján meghozta a következő

Í T É L E T E T :

A csalás büntette miatt a vádlott ellen indított büntetőügyben a **Békés Megyei Bíróság** 2009. október hó 9. napján kihirdetett **13.B.202/2009/25.** számú ítéletét **m e g v á l t o z t a t j a** az alábbiak szerint:

A vádlottal szemben a magánokirat-hamisítás vétsége [Btk. 276. §] miatt indított eljárást **m e g s z ü n t e t i .**

A börtön tartamát 6 (hat) évre e n y h í t i .

A vádlottat 5 (öt) évre a kereskedői foglalkozástól tekinti eltiltottnak.

Az Orosházi Városi Bíróság 3.B.185/2001. számú ügyében a vádlottal szemben alkalmazott feltételes szabadságot megszünteti.

A 7/2007/1. tételszám alatti elkobozni rendelt (felirat) feliratú bélyegzőt a **(szövetkezet megnevezése)** Szövetkezet **(irányítószám, Település, utca, házszám)** alatti érdekeltnek **kiadni rendeli.**

Egyebekben az első fokú ítéletet helybenhagyja.

A kiszabott szabadságvesztésbe a **2007. április hó 5. napjától - helyesen - 2007. év október hó 7. napjáig,** valamint a **2009. október 9. napjától a mai napig** előzetes fogvatartásban töltött időt számítja be.

Kötelezi a vádlottat a fellebbezési eljárás során felmerült 47.375.- (negyvenhétezer-háromszázhetvenöt) forint büntügyi költség megfizetésére külön felhívásra az állam javára.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS:

Az elsőfokú bíróság a vádlottat folytatólagosan, üzletszerűen elkövetett, különösen nagy kárt okozó csalás büntette miatt - mint többszörös visszaesőt - 8 év börtönre, 5 év közügyektől eltiltásra, 800.000.- forint pénzmellékbüntetésre és mindenféle kereskedelmi tevékenységtől 5 évi eltiltásra ítélte.

Megállapította, hogy a vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható. A kiszabott szabadságvesztésbe beszámítani rendelte a vádlott által 2007. április 5. napjától 2007. április 7. napjáig őrizetben, valamint 2007. április 7. napjától 2007. október 2. napjáig előzetes letartóztatásban töltött időt. Rendelkezett a pénzmellékbüntetés átváltoztatásáról, annak meg nem fizetése esetén.

A vádlottal szemben 53.422.668.- forintra vagyoneklobzást rendelt el. Az eljárás során lefoglalt és bűnjelként kezelt iratok lefoglalását megszüntette, azokat az iratokhoz csatolni rendelte, míg az eljárás során lefoglalt 1 db **(szövetkezet megnevezése)** Szövetkezet bélyegzőjének lefoglalását megszüntette és azt elkobozni rendelte. Kötelezte a vádlottat az eljárás során felmerült 449.843.- forint bűnügyi költség megfizetésére.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a vádlott és a védő jelentettek be fellebbezést felmentés, a vádlott védője másodlagosan enyhítés érdekében. A fellebbezési tárgyaláson az első fokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását is indítványozták.

A Szegedi Fellebbviteli Főügyészség a fellebbezési eljárásban részbizonyítás, ennek keretében a vádlott orvosszakértői vizsgálatának elrendelését indítványozta. A részbizonyítás lefolytatása után a bűnösségi körülmények helyesbítése mellett az első fokú ítélet megváltoztatását indítványozta akként, hogy az ítéletábra állapítsa meg a vádlott bűnösségét magánokirat-hamisítás vétségében is, mellékbüntetésül - helyesen - a kereskedői foglalkozástól tiltsa el, mellőzze a bélyegző elkobzását, egyebekben pedig az első fokú ítéletet hagyja helyben.

A másodfokú bíróság a bejelentett fellebbezések közül az enyhítésre irányuló fellebbezést ítélte alaposnak. Osztotta a fellebbviteli főügyészség magánokirat-hamisítással kapcsolatos álláspontját.

Osztotta az ítéletábra az ügyészség azon álláspontját is, mely szerint az első fokú ítélet tényállása részben megalapozatlan volt.

Bf.I.415/2009/26.

1./ Az elsőfokú bíróság az eljárása során nem tisztázta, hogy a vádlott betegségei, így különösen agyi infarktusa mennyiben befolyásolta elmebeli állapotát, részvételét a büntetőeljárásban, illetőleg börtöntűrő képességét.

2./ A vádlott előzetes fogvatartásával kapcsolatosan eltérő adatok merültek fel arra vonatkozóan az iratokban, hogy az eljárás során az előzetes fogvatartásból mikor szabadult. Az elsőfokú bíróság ugyanis a vádlott által 2007. április 5. napjától 2007. október 2. napjáig előzetes fogvatartásban töltött időt számította be a kiszabott szabadságvesztésbe, ugyanakkor a bírósági iratok 27. sorszám alatti irata szerint a Békés Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet arról tájékoztatta a bíróságot, hogy a vádlottat 2007. október 7. napján szabadították az előzetes fogvatartásból.

3./ Az elsőfokú bíróság nem tisztázta, hogy a vádlottól lefoglalt bélyegző kinek a tulajdona. Abban az esetben ugyanis, ha ez a bélyegző a **(szövetkezet megnevezése)** Szövetkezet tulajdona, akkor azt nem lehet elkobozni. Abban az esetben viszont, ha a vádlott tulajdona, mert pl. ő készítette, akkor az esetben helye van a bélyegző elkobzásának.

Az ítélet tábla a Be. 351. § (2) bekezdés a) pontja szerinti részbeni megalapozatlanságot akként küszöbölte ki, hogy a Be. 353. § (1) és (2) bekezdése alapján elrendelt részbizonyítás keretében a vádlott elmeállapotára, betegségeire vonatkozóan orvosszakértői véleményt szerzett be, a szabadulással kapcsolatos adatok tisztázása érdekében megkereste a Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézetet, illetőleg a bélyegző tekintetében a fellebbezési tárgyaláson kihallgatta a vádlottat.

A másodfokú bíróság ezen részbizonyítás, illetőleg az iratok egybehangzó adatai alapján - figyelemmel a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontjára - az első fokú ítélet tényállását az alábbiak szerint kiegészítette, illetőleg helyesbítette:

a vádlott a jelen ügyben előzetes fogvatartásból **2007. október 7.** napján szabadult.

A vádlott magasvérnyomás betegségben, következményes ischaemiás szívbetegségben, cukorbetegségben szenved. A vádlottnál a másodfokú eljárás során elvégzett vizsgálat alkalmával elhízást, szív és májnagyobbodást, emelkedett vérnyomást, az alsó végtagok keringési zavarát, mozgáskorlátozottságot vagy idegnyomási tüneteket nem okozó degeneratív csípő- és gerincelváltozásokat, stroke után kialakult látótér kiesést és baloldali kóros ideggyógyászati tüneteket találtak, ugyanakkor nála pszichiátriai megbetegedés nem volt feltárható. A vádlottnál fennálló megbetegedések nem olyan jellegűek, melyek a büntetőeljárásban való

részvételét akadályoznák. Megbetegedései miatt rendszeres gyógyszeresedésre, időszakos orvosi kontrollra szorul, folyamatos osztályos gyógykezelés ugyanakkor nem szükséges. Megbetegedései azonban nem olyan jellegűek, amelyek a szabadságvesztés kiszabása esetén nála életveszélyes szövődmények kialakulásával fenyegetnének. A megbetegedések jellegéből adódóan ugyanakkor azok tekintetében rosszabbodás lehetséges, melynek fellépte esetén kórházi kezelésre szorul, de az a büntetés-végrehajtási körülmények között is végrehajtható.

A vádlott 2005. június 20. napján, miután megállapodott a **(szövetkezet megnevezése)** Szövetkezettel, átvette a szövetkezet bélyegzőjét is.

Az első fokú ítélet 5. oldal 5. bekezdésében a 8 db számla ellenértékét **11.504.741.-** forint értékre helyesbíti.

Az első fokú ítélet 6. oldalán a vádlott mint magánszemély részére kiállított számlák közül a 48. sorszám alatti számla száma helyesen: **A/05-005519.**

Egyebekben az első fokú ítélet tényállása hiánytalan, azt az ítélet tábla a fenti kiegészítésekkel, illetőleg helyesbítésekkel határozatának alapjául elfogadta.

A vádlott és védő hatályon kívül helyezésre irányuló indítványát nem osztotta az ítélet tábla. Az elsőfokú bíróság a fentiekben megjelölt felderítetlenséget kivéve az ügyben a bizonyítást a szükséges körben lefolytatta, az általa megállapított tényállás megalapozott. Mindezekben túlmenően az első fokú eljárás során nem történt olyan - sem relatív, sem abszolút - eljárási szabálysértés sem, amely indokolná az első fokú határozat hatályon kívül helyezését.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a vádlott felmentését célzó fellebbezések a bizonyítékok mérlegelése ellen irányulnak. Azt sérelmezik, hogy az elsőfokú bíróság a vádlott tagadásával szemben a rendelkezésre álló terhelő bizonyítékok alapján a vádlott bűnösségét a terhére rótt bűncselekményben megállapította.

Az elsőfokú bíróság a fenti részbizonyítás kivételével a bizonyítási eljárást széles körben lefolytatta. Részletesen számot adott arról, hogy a cselekmény kapcsán milyen bizonyítékokat fogadott el, illetőleg milyen tényekből következtetett a vádlott bűnösségére. E körben kifejtett okfejtése logikus és mindenben megfelel az iratokban rögzítetteknek.

Bf.I.415/2009/26.

Utal arra a másodfokú bíróság, hogy a vádlott és védő által kifogásolt, az első fokú ítélet 11. oldal utolsó bekezdésében megjelölt időpontok nyilvánvaló elírás folytán tartalmazzák (név)-vel kapcsolatosan a 2005. évet, hiszen az helyesen: 2006. január 24. napja. Mindez az elírás, amely nem is az első fokú ítélet tényállásában található, nem alapozza meg az első fokú ítélet iratellenességét.

A bizonyítékok értékelése az azokat közvetlenül észlelő elsőfokú bíróság feladata. Megalapozott tényállás esetén a másodfokú eljárásban a bizonyítékok eltérő értékelésére nem kerülhet sor. Így a tényállást támadó és kizárólag a bizonyítékok mérlegelése ellen irányuló fellebbezések eredményre nem vezethettek.

Az elsőfokú bíróság a megalapozott tényállásból helyesen következtetett a vádlott bűnösségére és csalási cselekményét a törvénynek megfelelően minősítette. E körben nem osztotta a vádlott üzletszerűsége vonatkozó álláspontját a másodfokú bíróság tekintettel arra, hogy a megrendelés és a számlák kiállítása részben a **(szövetkezet megnevezése)** Szövetkezet részére és nevében, részben pedig a vádlott részére és nevében történtek. Ebből is következik, hogy nemcsak egy megrendelésről volt szó, hanem többről. Így tehát helyes a vádlott csalási cselekményének üzletszerűen elkövetettkénti minősítése.

A magánokirat-hamisítás vétségét illetően az ítélet tábla nem osztotta az elsőfokú bíróság azon álláspontját, mely szerint e bűncselekmény nem volt vád tárgyává téve.

Az iratokból megállapítható, hogy a jogosulatlan váltó kiállítás szerepel a vád tényállásában:

"A vádlott a gazdasági kapcsolat kezdetén, az első megrendelést követően, 16.000.000.- forint összegről váltót állított ki a **"(szövetkezet megnevezése)"** Szövetkezet nevében, melynek esedékessége 2005. november 11. napja volt, és amelyet átadott a **(gazdasági társaság megnevezése)** részére. A vádlott a váltót a Szövetkezet nevében aláírta, holott a Szövetkezet képviselőjére általános jogosultsága nem volt."

Egységes a bírói gyakorlat, mely szerint vád tárgyává azt teszi az ügyészség, amit a vád tényállása tartalmaz. A Legfelsőbb Bíróság Büntető Kollégiumának 1/2007. BK véleménye szerint a vád törvényességének elengedhetetlen tartalmi eleme, hogy pontosan körülírt büntető törvénykönyvbe ütköző cselekményt tartalmazzon. A vád tárgyává tett cselekmény körülírása akkor pontos, ha a vádló indítványában ismertetett történeti tényállás hiánytalanul tartalmazza a bűncselekmény törvényi tényállási elemeinek megfelelő konkrét tényeket, az elkövetési magatartást, a cselekmény megvalósításának helyét, idejét stb.

A vád törvényességének azonban nem feltétlen tartalmi eleme a vád tárgyává tett cselekmény Btk. szerinti minősítése [1/2007. BKv. I. 2. b) és c) pontja].

A váltó jogosulatlan kiállítása szerepel a vádlottal 2007. április 5. napján közölt gyanúsításban (nyomozati iratok I/1791. oldal 1. bekezdése). Tekintettel arra, hogy a bűncselekmény 2005-ös elkövetésétől ezen időpontig, illetőleg az alapos gyanú közlésétől az elbírálásig 3 év még nem telt el, így a magánokirat-hamisítás vétsége nem évült el.

A fentiekből következik, hogy a vádlott ezen magatartásával megvalósította az 1 rb. a Btk. 276. §-ába ütköző, aszerint minősülő és büntetendő magánokirat-hamisítás vétségét.

Az ítélőtábla e bűncselekménnyel kapcsolatban azonban úgy ítélte meg, hogy a magánokirat-hamisítás vétségének az 5-10 évig - többszörös visszaeső vádlottal szemben 15 évig - terjedő szabadságvesztéssel büntethető csalás büntette mellett a felelősségre vonás szempontjából nincsen jelentősége. Ezért a vádlottal szemben magánokirat-hamisítás vétsége miatt az eljárást a Be. 377. §-a alapján megszüntette.

Tekintettel arra, hogy az elsőfokú bíróság a magánokirat-hamisítás vétsége miatt nem hozott első fokú döntést, így a másodfokú bíróság döntése a bűnösség kérdésében nem tért el az elsőfokú bíróság álláspontjától. Ezért e döntéssel összefüggésben nem nyílik meg a harmadfokú eljárás lehetősége sem.

Az elsőfokú bíróság által értékelt bűnösségi körülmények kiegészítésre és helyesbítésre szorulnak:

Az ítélőtábla mellőzte a ténybeli beismerő vallomást az enyhítő körülmények közül tekintettel arra, hogy az a bűnösség elismerésére nem terjedt ki. További enyhítő körülményként értékelte az alsó értékhatárhoz közeli elkövetési értéket, valamint az időmúlást, hiszen a bűncselekmény elkövetése óta több mint két év már eltelt.

Ezzel szemben súlyosító körülményként nem a vádlott többszörös visszaesői voltát, hanem a többszörös visszaesést megalapozón túli elítéltségét tekintette súlyosító körülménynek. Tovább súlyosít a folytatólagos elkövetés. Mellőzte a fondorlatos elkövetés e körülménykénti értékelését, hiszen a vádlott csalást követett el, a fondorlatos elkövetés maga a bűncselekmény.

Bf.I.415/2009/26.

Az így kiegészített és helyesbített bűnösségi körülményekre, továbbá különös tekintettel a vádlott megromlott egészségi állapotára, a másodfokú bíróság álláspontja az, hogy a nem vitásan, súlyos megítélésű bűncselekményt elkövető vádlott esetében

nem hagyható figyelmen kívül az elkövetést megkönnyítő sértetti magatartás. Mindezekre figyelemmel az ítélet tábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által kiszabott 8 év szabadságvesztés büntetés eltúlzott, ezért annak mértékét a törvényi minimumot némileg meghaladó 6 év börtönre enyhítette.

A vádlott egészségi állapotára figyelemmel helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor vele szemben enyhébb végrehajtási fokozatot állapított meg.

A mellékbüntetésekkel illetően: foglalkozástól eltiltás mellékbüntetés alkalmazása esetén a vádlottat konkrét foglalkozástól kell eltiltani. Az elsőfokú bíróság ehhez képest őt mindenféle kereskedelmi tevékenységtől tiltotta el, ezért a másodfokú bíróság e rendelkezést akként helyesbítette, hogy a vádlottat a kereskedői foglalkozástól tiltotta el.

A pénzmellékbüntetést illetően a másodfokú bíróság nem osztotta a védő azon álláspontját, mely szerint nem állnak fenn kiszabásának törvényi feltételei. Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokból és az általa észlelt körülményekből állapította meg, hogy a vádlottnak anyagi tartalékai vannak, a vádlott az eljárás során mindvégig akként nyilatkozott, hogy szándékában áll ezt a nagy összegű tartozást kifizetni, az első fokú eljárás során nagymennyiségű készpénz volt nála. Így a pénzmellékbüntetés kiszabásának törvényi feltételei fennálltak.

A vádlott korábbi szabadságvesztés büntetéséből feltételes kedvezményrel 2005. június 13. napján szabadult, mely feltételes kedvezmény 2007. július 16. napjáig tartott. Az első fokú ítélet meghozatalakor helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor az elbíráláskori törvényt alkalmazva nem szüntette meg a vádlottal szemben a korábbi ügyében alkalmazott feltételes szabadságot, noha az újabb elítélés alapjául szolgáló bűncselekmény elkövetése a feltételes szabadság idejére esik, mivel az akkori Btk. ekként rendelkezett.

Időközben azonban 2010. január 13. napjával új jogszabályi rendelkezés lépett hatályba - a 2009. évi CXXXVI törvény 22. §-a - módosítva a korábbi, az elsőfokú bíróság által alkalmazott jogszabályt, visszaállítva ezzel a bűncselekmény elkövetésekor érvényben lévő, a feltételes szabadság megszüntetésére vonatkozó szabályt.

E módosítás alapján a Btk. 48. § (4) bekezdés 2. mondata szerint a bíróság a feltételes szabadságot megszünteti, ha az elítéltet a feltételes szabadság alatt elkövetett bűncselekmény miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélik. Mindezekből megállapítható, hogy mind a bűncselekmény elkövetésekor, mind pedig a bűncselekmény jelenlegi másodfokú elbírálásakor ugyanaz a törvényi rendelkezés volt hatályban, ebből következően a vádlott vonatkozásában a korábbi ügyében

alkalmazott feltételes szabadságot meg kell szüntetni, mivel a magyar jogrendszer az ún. köztes törvény alkalmazásának lehetőségét nem ismeri. Ezért az ítéletábra az Orosházi Városi Bíróság 3.B.185/2001. számú ügyében a vádlottal szemben alkalmazott feltételes szabadságot megszüntette.

Csak utal rá a másodfokú bíróság, hogy egységes a bírói gyakorlat a tekintetben, hogy nem tekinthető a súlyosítási tilalom megsértésének, ha a másodfokú bíróság a feltételes szabadságra bocsátással kapcsolatos rendelkezést súlyosítás végett bejelentett fellebbezés hiányában a terhelt terhére változtatja meg (Bírósági Határozatok 2005. évi 130. számú jogeset).

A tényállás kiegészítéséből következően megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság által elkobozni rendelt bélyegző nem a vádlott tulajdona, hanem a szövetkezeté, ezért azt elkobozni nem lehet. Így a másodfokú bíróság a - helyesen - **(szövetkezet megnevezése)** Szövetkezet feliratú bélyegzőt a **(szövetkezet megnevezése)** Szövetkezetnek, mint érdekeltnek kiadni rendelte.

A másodfokú eljárásban beszerzett iratok alapján megállapítható volt, hogy a vádlott 2007. április 5. napjától - helyesen - 2007. október 7. napjáig volt előzetes fogvatartásban. Ezért a másodfokú bíróság a Btk. 99. § (1) és (2) bekezdése alapján az előbbieken megjelölt és helyesbített kezdő és záró időpont közötti időtartamot, valamint a 2009. október 9. napjától a mai napig előzetes fogvatartásban töltött időt számította be a kiszabott szabadságvesztésbe.

Az elsőfokú bíróság az alkalmazott jogszabályhelyeket hiányosan hívta fel, így nem hivatkozott a Btk. 55. § (1) bekezdésére, 57. § (1) bekezdésére, valamint a Btk. 65. § **(1) és (2) bekezdésére**, ezért az azokra történő hivatkozást a másodfokú bíróság határozatával pótolta. Ugyanakkor a bűnügyi költség tekintetében feleslegesen hivatkozott a Be. 338. § (2) bekezdésére, mert azt nem alkalmazta, így a jogszabályhelyre történő hivatkozást a másodfokú bíróság mellőzte.

A kifejtettekből következik, hogy az ítéletábra a vádlott és védő fellebbezését részben alaposnak ítélte, ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 372. § (1) bekezdése alapján hivatalból is eljárva a rendelkező részben foglaltak szerint megváltoztatta, egyebekben pedig a Be. 371. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

Bf.I.415/2009/26.

A fellebbezési eljárás során a szakértők díjával, valamint a védő díjával összesen 47.375.- forint bűnügyi költség merült fel, melynek megfizetésére a másodfokú bíróság a vádlottat a Be. 381. § (1) bekezdése és a Be. 338. § (1) bekezdése alapján kötelezte.

Szeged, 2010. február 16.

Dr. Hegedűs István s.k.
a tanács elnöke

Sefta Márta dr. s.k.
a tanács tagja, előadó

Dr. Harangozó Attila s.k.
a tanács tagja

A Szegedi Ítéltábla Bf.I.415/2009/26. számú ítélete és a Békés Megyei Bíróság 13.B.202/2009/25. számú ítéletének jelen ítélettel meg nem változtatott része 2010. február 16. napján jogerős és végrehajtható.

Szeged, 2010. február 16.

Dr. Hegedűs István s.k.
a tanács elnöke